

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Hegyedévre	4
Kétfelére	2
Helyben káshoz kordra:	
Égész évre	20 kor.
Hegyedévre	5
Fidélre postán szállítva:	
Égész évre	22 kor.
Hegyedévre	6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Bejelentés minden nap a hetilap és
húsznap utáni napok kivételével

Ismerkedés és kiadványok:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Ismerkedés és kiadványok:
vagy megvásárolás nem vállalkozik.

Működésük és hirdetések a
kiadványban intenzív.

Bejelentés minden nap a hetilap és
húsznap utáni napok kivételével

NAGYVÁRAD július 28.

A bileki katonák.

A tizenöt magyar baka emléke megkapta az elégtételt. A magyar képviselőház gyásza jeléül tíz percze felfüggesztette ülését s ezt elnevezték elégtételnek.

Tizenöt emberéletért tíz percze pihenő — nem is olyan sok, hogy dicsekedni érdemes volna vele. A mit pedig azontúl adott a t. Ház a boldogtalan 15 halott-nak, a sok obstrukciós beszédet: azt szívesen elengedtük volna. Nem érdemelték azok a bakák, hogy obstrukciós téma legyen belőlük.

Az eset fölött nem beszélni, hanem gondolkodni s aztán cselekedni kell.

A sok beszédnek az a vége, hogy lerántják a sárga földig az ezredest, a tisztikart, a generálist meg a minisztert, kinevezik őket (egy napra) tiszteletbeli hiénáknak meg mit tudom én miféle csodabogaraknak, emlegetik a czopfot s ezzel a haza meg van mentve. A 15 szerencsétlen baka édes anyja törölje le a könnyeit, vigasztalódjék meg, hiszen kétharmadrész perczyi szünetet kapott mindenik fiu, a mi nagy dolog ma, mikor a t. Ház csak úgy ontja a munkát, és azonfelül összeszidták alaposan a tiszteket.

Mi kell még több?

Azt nem gondolja meg senki, hogy talán annak az ezredesnek is van fiatal katona fia, ember ő is, van szíve s nem szántsándékkal kegyetlenkedett. A 15 baka temetésén sirt az ősz katona, a

marczona tábornok — a szerencsétlenségnek tehát másutt van az oka, nem az ottani tisztokban.

Ok egy régi czopf, a melyet csakugyan érdemes volna nemcsak megrázni, hanem többször lemetszeni. A czopf a hagyományos babona, hogy a legbolondabb melegben kell a legerősebb gyakorlatokat végeztetni.

Katonai kiképzésünk időbeli beosztása a bűnös a bileki szerencsétlenségben. Ezt a beosztást kellene, de alaposan, megváltoztatni.

Háboruban is kimélni kell a legénységet, a mennyire csak lehet, de ott más célok parancsolnak. Békében azonban az emberanyag kiméltése az első dolog, mert ugyan mit ér az a híres edzés, ha halálba edzik a bakát? Éppen olyan, mintha a poharat a köre koppintáshoz akarnák »edzeni.«

Nálunk egyedül a telet használják fel humánusan, okosan. Kevés kivonulás, sok tanulás és iskolázás. A többi idő felhasználása azonban a legfonakabb. Tavaszszal, amikor a kellemes enyhe időben akár egész nap lehetne gyakorlatozni: reggel 7-kor vonul ki a század, egyetkettőt próbálkozik valami kis gyakorlattal, 10-kor már a kaszárnyában van s a délutánt ellopják az udvaron »Marscheinz«-szal meg a diurnistáskodásnál is lélekölőbb »Glied-exerciziózással«. A mint melegedik az idő: hosszabb ideig maradnak ki s a juniusi zászlóalj-gyakorlatoknál már izzad a borju is a baka hátán. Mikor pedig beáll a szédítő forróság, mikor az aratás jönne: akkor beparancsolják az aratót, kasza helyett puskát nyom-

nak a kezébe s 37 kis kilónyi felszereléssel neki a rekkenő melegben a nagygyakorlatnak! Alig enyhül az idő augusztus vége felé, sietnek a gyakorlatot lefujni, az enyhe szeptemberi napokban surolnak s a még mindig igen kellemes októberi napok alatt a bevonulót tönköt tanítják a mosdás és fésülködés titkaira.

Fonákabban csinálni sem lehetne. De hát persze, ez a beosztás pompásan megfelel az osztrák éghajlatnak, kapták hát s ráhúzták a magyar viszonyokra is, mivel pedig nálunk nem sokan pusztultak bele, szerencsétlenségük vele Boszniát is. Az éghajlat volt azonban olyan udvariatlan, hogy nem sziveskedett a reglementhez alkalmazkodni — s 15 magyar fiu kínos halálával állott bosszút a czopfon.

Nem beszélni, hanem cselekedni kell. Lássá be a hadügyi kormány, hogy az időjárásnak nem lehet Rechts richt euch-ot vezényelni s alkalmazza a kiképzési idők beosztását Magyarországon a magyar, Boszniában a bosnyák viszonyokhoz.

Ellenvetés a hadsereg egysége? He-lyes. Akkor tehát ez is egy érv az önálló magyar hadsereg mielőbbi felállításához.

Ezt tessék követelni a bileki esetből kifolyólag. De barbársággal vádolni a tisztikart, bűnbakot keresni a szabályzatnak engedelmeskedő tiszték közt: ez nem igazságos, nem férfias eljárás és méltatlan a szerencsétlen 15 áldozat könnyel áztatott sirjához. —r.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Laterán.

Irta: Dr. Horváth Győző.

Itt volt hajdan a keresztény világ közepe, mint ahogy ma a Vatikánban van. A korai középkorban a világesemények színtere Lateránban futottak össze.

Róma egyik szélén állt a Lateránus családnak ősi palotája. Nagy Konstantin felesége ezt megszerelve, Szilveszter pápának ajándékozta, a császár pedig bazilikát építtetett melléje. Ez a palota lett attól fogva egy egész évezreden át a pápák lakása egész az avignoni fogságig. Az avignonból visszatért pápák az időközben romba dőlő palotát helyre hozták ugyan, sőt V. Sixtus a XVI. század végén mai méltóságos alakjába helyezte; de többé nem laktak ezen a féltresz helyen, hanem a vatikáni s később nyaranta a quirináli palotában.

A lateráni templom azonban továbbra is megmaradt a város és a földkerekség minden templomának anyja és fejé — mint főirata mondja. Ez máig is a székesegyháza a pápának, mint római püspöknek. Azért szokás is volt, hogy a pápát koronázása után körmenetben ide vezették, hol az erkélyről

áldást adott a nagy térség-n összegyűlt hívekre.

Mai alakját a XVII. század közepén nyerte e templom, melynek öt hajós belseje azonban épen nem felel meg annak a várakozásnak, mit fölséges homlokzata láttára s még inkább történelmi nevezetessége miatt táplál magában az ember. Eltekintve becses ereklyéitől s XIII. Ló által bővített s kidiszított egy részétől — bizonyos nyomott hangulat ömlik el hatalmas csarnokain.

Az idegenek kíváncsisága a jobbköz felől eső mellékhajó első pillére felé fordul. Ha az ember annak egyik pontjához közel tartja az ajkát s egész halkán susog valamit: a 8—10 lépésre szemközti álló pillérnél tökéletesen megértik a szavát. Persze hogy az a pont a pilléren egész megfeketedett a sok kísérletezéstől.

Nevezetes e templom főoltára, melyen — színtűny mint a szent Péter-templom főoltárára — csak a pápa misézhet, s akinek ő megengedi. Ez az egyedüli oltár a világon, melybe nincsen valamely szent vértanúnak a csontjából egy darabka elhelyezve, mert ez az oltár azt a fa-asztalt foglalja magában, melyen hitelt érdemlő hagyomány szerint szent Péter és pápa-utódai szoktak volt misézni a katakombákban. Az oltár fölé különben igen szép és magas gótizlési mennyezet borul fehér márványból, a XIV. század máso-

dik felében V. Károly francia király által emeltetve.

A palota, mióta a pápák elhagyták, árvaháznak szolgált, mígnem XVI. Gergely pápa e század derekán pogány és keresztény muzeummá alakította, megosztva vele a túltömött Vatikán kincseit. A legnagyobbbrészt negyedik századból való művészeti kőkoporsók domborművein különféle bibliai történetek, mintegy kőben megörökített töredékei a szentírásnak; a katakombákból összegyűjtött sírirészek márványtáblák a folyosók falaiba megszámlálhatlan mennyiségben beillesztve, keresztény őseink gondolkozásmódját varázsolják elénk.

Egyáltalán a lateráni muzeumok sokkal becsesebb kincseket rejtnek magokban történetes és műbarátok számára, mint a mily igénytelenek a termei és folyosói.

Nagyon kár volt hát a királyi hadsereg ágyúit 1870-ben neki szegezni ennek a palotának. Több ágyugolyót látunk befuródva a palota homlokzatába; s ezek hangosan hirdetik, hogy a pápaság iránt való gyűlölet sokkal nagyobb volt, mint az emberséges becsülés az ősök emlékei iránt.

A hírhedt garancia-törvények a lateráni palotát meghagyták ugyan pápai birtoknak; de azok az ágyugolyók ott a falain sokkal kiáltóbb bizonyítványai a hűtlenségnek, és sokkal élénkebben figyelmeztetnek a barbárságra,

A politikai helyzet.

Apponyi Albert gróf tegnap délelőtt tárgyalta az ellenzék összes árnyslatainak vezérembe-reivel, és mint hírlík, délután összeül egy párt-közi konferencia, a mely megbeszéli azon módozatokat, a melynek alapján a jelenlegi vizsás helyzet békés és áldásos uton megoldható lenne.

Politikai körökben nagy bizalommal tekintenek e konferencia elé és reménylik, hogy e konferencia működését siker fogja koronázni.

Két honvédelmi rendelet.

A Hírcsarnok című könyv szerinte *Kolozsváry* Dezső honvédelmi miniszter a múlt hét péntekjén rendeletet küldött szót az összes honvédegyezred-parancsnokságokhoz, amelyben elrendeli, hogy az augusztus közepére fegyvergyakorlatra beidézett mezőgazdasági munkásokat nyomban szabadságolják, illetve a behívásukat vonják vissza. Együttal utasította a parancsnokságokat, hogy a mezőgazdasággal foglalkozóknak a fegyvergyakorlat alól való felmentési kérvényét a legelőbbre és olyképp intézzék el, hogy a bevonulásuk elkerültesse. — Ugyancsak a nevezett könyv szerinte egy, a felső tiszti tanfolyamokra vonatkozó rendeletében meghagyta volna a miniszter, hogy ha csak a tanczél érdekében az írásbeli dolgozatok nem okvetlenül német nyelven szerkesztendők, vagy ezzel szoros összefüggésben nem állanak, mindenkor magyar nyelven állítassanak ki. Elrendeli egyúttal azt is, hogy az írásbeli feladatok címei, amelyek eddig németnyelvűek voltak, magyarul szerkesztessenek meg. A rendeletet már meg is kapták a parancsnokságok.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 28.

Elnök: *Dániel* Gábor.

Az irományok előterjesztése után

Günther Antal előadó jelenti, hogy az igazságügyi bizottság letárgyalta a *polgári per-*

rendtartásról szóló törvényjavaslatot, azt a Háznak beterjeszti, kéri tárgyalásra kitűzni. (Zajos éljenzés a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Napirend előtt több képviselőnek adott szót.

A bileki katasztrófa.

Visontai Soma: Napirend előtt szóla fel a megszállott tartományokban történt halálos hadgyakorlatok miatt. Hosszan ösmerteti a bileki szerencsétlenséget. Nem lehet hallgatással mellőzni a dolgot, a hadgyakorlatok történetében is páratlan esettel állunk szemközt; béke időben a magyar fiuknak ily nagy száma hulljon el. (Nagy mozgás a szélsőbalon.) Azoknak a szerencsétlen embereknek 40 fokos hőségben kellett egész nap menetelni, közben gyakorlatozni és még csak pihenőt sem adtak nekik. (Zaj a szélsőbalon.)

Felkiállítások az ellenzéken: Szégyen! Gyalázat!

Nessi Pál: Osztrák hóhérok!

Visontai Soma: Akkor, amidőn a katonák láthatólag pusztulnak, nem lehet czéljuk tovább folytatni a gyakorlatot. A humanizmus minden elméletével ellenkezik ez és ha a saját nem ösmerteti kellőleg a borzalmas eseményt, elhallgatták volna a katonai körök, mint annyi mást és csak a statisztika rubrikáiban látoit volna napvilágot. Tűrhetetlen állapot az, hogy a katonaságot csak anyagnak tekintik. A felelősség igenis a tisztikart és a felsőbb vezetőséget terheli. A mi csonka parlamentarizmusunk folytán a hadsereg vezetőjét nem vonhatjuk közvetlen felelősségre, mert az szintén csak néhány hétre jön be fegyvergyakorlatra a delegációba.

Rákosi Viktor: Ott nem kap nap-szurás!

Visontai Soma: A honvédelmi miniszter-től és a kormánytól felvilágosítást kér arra nézve, igaz-e az, ami a lapokban az esetről napvilágot látott és a legmesszebb menő vizsgálat mellett elégtételt kér.

Kolozsváry Dezső honvédelmi miniszter: Az eset reá is szomorú benyomást tett. Ed-dig távirati értesítéseket kapott az esetről, ezekből a következőket mondhatja: Az ezred Trebinjéből indult 4—5 óra között reggel, rendez hőmérséklet mellett. A legénységnek minden könnyítés meg volt engedve. Az ut feléig 3 pihenőt tartottak, a harmadik után kezdődött egy rövid gyakorlat, amely már fél 10-kor véget ért. A gyakorlat után pihenő volt, ugy-szintén még egy helyen egy falucska mellett. E falucska után ment az ezred Ujbilek felé a hegyre. Ez alkalommal emelkedett a hőség 40 fokra. Akartak még egy pihenőt adni, de mi-után a hőség oly nagy volt és alkalmas helyet nem találtak pihenésre, ezért folytatták

az utat Bilek felé, amely már csak 3—4 kilo-méter távolságra volt, úgy gondolva, hogy ott jobban kipihenheti magát a katonaság. Itt, az utnak e legutóbbi részén történt az a sajnálatos esemény, hogy tizenöt napszurást kapva meghaltak. A bileki csapatkórházban még 7 beteget ápolnak. A legmesszebb menő vizsgálatot fogják megindítani, annak kiderítésére, kit terhel a felelősség, kit terhel a mulasztás és az illetők majd elveszik méltó bűnhődésüket. A katonai intéző körök pedig rajta lesznek, hogy a jövőben ilyen nehéz gyakorlatok ne forduljanak elő. (Helyeslés jobbról.)

Polonyi Géza: Szintén a halálos gyakorlatokról szól. Nem akar belőle pártkérdést csinálni.

Domahidy Elemér: Már is azt csinál-tatok.

Kidáltások a szélsőbalról: Hát odaát miért nem szólnak fel.

Lukács Gyula: Mert félnek a grani-csártól.

Fozsgay Miklós: Őket kellene kiküldeni egy ilyen hadgyakorlatra.

Polonyi Géza: Azok a szerencsétlen ma-gyar fiuk, akik ott egy sirban nyugosznak, egy rendszernek áldozatai: az osztrák szoldateszka rendszerének. Nem sporadikus eset ez. Már a boszniai hadjárat idején megtörtént az az eset Uzlánál, hogy egy rapport alkalmával az őrmes-ter azon kezdte a jelentést: Herr Hauptmann ich melde gehorsam Nider eis Simulant gestorben. Ez mutatja legjobban a rendszert, azt, hogy ott a magyar fiukat nem veszik másnak csak anyagnak. Levelet kapott a bileki esetről. E levélben fájdalmasan pauaszolták, hogy azokat a szegény komáromi fiukat, kik már nem vol-tak képesek tovább menni és ott az ut porá-ban rogytak össze, az osztrák katonatisztek kardlapozták, rugdosták, köpködtek. (Viharos zaj a szélsőbalon: Szégyen! Gyalázat!) Bilekben pedig muzikaszó mellett várták a halottak je-lentését. (Nagy zaj a szélsőbalon.) Egy jelen-lező levelet olvassa fel, nevét nem mondja meg, mert az is rendszerre vált, hogy az ilye-neket kiszolgáltatják a tisztiek bosszújának. A levélben elmondja, hogy a hőség már 10 óra körül 30° volt. A gyakorlat megtörténte után — ohne rast — mentek tovább. Ezért aztán jobbról, balról dőltek ki az emberek s heverték legnagyobb eszméletlenül a sziklák közt, mint a sarju. Tizenkilencz halot-tat, 120 sebesültet és 8 olyan embert vittek be a trén szekerek a bileki kórházba. (Felkiál-tások a szélsőbalon: Szégyen! Gyalázat!) Ez az eset felelet egyszer mind arra a kérdésre, miért nem akarnak a magyar fiuk szolgálni a hadseregben. Megtorlást követel; tudunk kell, minő büntetésben részesülnek azok, kik a szegény magyar fiukkal ilyen hóhér módra bánnak el. Legnagyobb oka szeknek a szeren-

semhogy a pápák ennek a palotának a küszö-bét előbb átlépnék, minelőtte a quirinálba visszatérhetnének.

1870. szept. 19-én látta itt ez a tér utol-jára a gazdáját, mikor IX. Pius ide jött a Scala Santa csarnokába — halálra készülve imádkozni. Térdein kuszott föl a 28 lépcsőn a szentélyig, hol hangosan esedezett népeért, egyházaért. »Ha áldozatra van szükség — ugyomond — oh én Istenem, fogadd méltatlan szolgádat, méltatlan képviselődet.«

A sokat üldözött nagy férfit ide vonzotta a szíve ezekhez a szent lépcsőkhöz, melyeket Krisztus Urunk lábai szenteltek meg, mikor Pilátus elé hurczolták.

Ezt a 28 tyrusi márványlépcsőt a hagyomá-ny szerint Ilona császárné hozta Rómába Pontius Pilátusnak helytartói palotájából, mely-ben a lépcsők tényleg hiányoznak. V. *Sixtus* pápa helyeztette e lépcsőket mostani helyökre egy kápolna elé.

Tudós és szent férfiaknak, évszázadok jámbor híveinek kiváló kegyelete e lépcsők iránt, nem engedi, hogy kétségbe vonjuk e szent ereklyék valódiságát. Hát még ha hozzá-veszszük az egyház hivatalos hozzájárulását, amely egyház 19 százados múlt után már csak emberileg véve sem szorult rá, h gy szenzációkat hajhászson. Ha Egyiptom annyi hieroglifos obeliszkjét tudták Rómába szállí-

tani épségben; hát mi lehetetlenség is volt ab-ban, hogy a császár felesége a római helytartó jeruzsálemi hivatalos palotájából a lépcsőket Rómába hozza?

Mink is hát illő tisztelettel s a jámbor szokáshoz képest tórdén haladtunk föl e lép-csőkön, melyeket a múlt század közepétől XIII. Kelemen faburkolattal látott el, hogy el ne kopjanak. A faburkolaton tenyérnyi kerék nyílások vannak; ezeken át láthatjuk a vörös márvány lépcsőket.

Ez a környéke Rómának itt a Laterán felé bizon nemcsak régen volt elhagyatottabb tájék. Ma se külön, daczára annak, hogy a bitorlás korszakában rendezték utcáit s szép újmódi palotákat emeltek. Semmi életet, semmi elevenséget nem láttam erre kifelé. Hanem szegénységet, azt igen.

Egy szellemes hölgy római élményeiből nemrég azt írta egy előkelő lapban, hogy Rómá-ban az emberek mind kinyujtott kezekkel jár-nak; egyik részök fölfelé tartja a tenyerét, másik részök lefelé; az előbbieket kéregetnek, az utóbbiak csókolatják a kezüket. No az utóbbit nem igen tapasztaltam; ezt csak abban az értelemben kell venni, hogy sokan vannak méltók a kézsókra. Mert egyébként épen azért, hogy oly rengeteg sok a pap, nagyon természet-s, hogy közömbösebben mennek el mellet-tök az utcán s azért közömbös nélkül szoktak

még egymás mellett is elhaladni a papok Rómában.

Hanem aztán az előbbiekből, a tenyeröl-zőkől, ugyancsak látunk eleget. Epen itt a Laterán környékén csiptünk rajta egyet, mikor egy kicsit ügyetlenül találtam az egyik karját elidugni, hogy félkezünk tetesse magát. Rös-tele is a kópé. Persze, hogy *soldót* nem ka-pott. — Ennél csak az a velencei koldusasz-szony volt élelmesebb, akinek véletlenül egy elavult két soldót adtam. Az öreg pár perc múlva utánam sietett, hogy hát az nem jó pénz, adjak neki másikat.

Bizon, Rómában a koldusok száma légió.

S a szegény embereknek nem nehéz észre-venniök, hogy míg a pápai állam létezett, mégis csak több fesselt nekik, mint most. Adóprás itt 48-ig egyáltalán nem volt. S ha a 48-as évek után 70-ig némi megadóztatásra szükség is volt a forradalmárok elleni hadvise-lés költségeire; de a római öreg emberek em-lékezetnek rá, hogy nagyobb ünnepeken szé-pen visszakapták alamizsna címén azt, amit adóba elfizettek.

A Laterántól visszajövet egy *óriás kolos-tor kapujánál csöngöttünk be*. Egészen új-módias épület, vörös téglából. Ferenczrendiek építették nemrég — rengeteg költségen, mit szent Antal bámulatos segítségével ugy koldul-tak össze.

cséllenségeknek az, hogy azok a tiszték, akik együtt menetelnek a legénységgel, nem érznek együtt velők, sőt ellenkezőleg, gyűlölik őket. Azok a gyermekek, kik egy brutális rendszer áldozatai lettek, a nemzet halottai. Az ilyen hadsereg egy ujonczot sem érdemel. A midőn a legszigorabb vizsgálatot követeli, indítványozza, hogy az ülést a gyász jeléül tíz perczre függeszessék fel. (Viharos helyeslés a balon és a szélsőbalon.)

Héderváry gróf a katasztrófáról.

Khuen Héderváry gróf miniszterelnök: Vértó szívevel hallgatta azt a szerencsétlenséget, mely Trebinjé mellett történt. De előre mondani ítéletet (Zaj. Felkiáltások a szélsőbalon: Ott vannak a halottak!) Nem lehet azt mondani előre, hogy azok a tiszték voltak okai mindennek, nem lehet előre ítéletet mondani. (Felkiáltások a szélsőbalon: Ki mond ítéletet? Mi nem mondunk.) Azon a napon az egész monarchiában óriási hőség volt. (Zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: micsoda Monarchia!) Es éppen úgy történtek Magyarországon magyar tiszték alatt szerencsétlenségek, mint történtek Ausztriában és Galiciában is. A vizsgálatot el fogják rendelni. Mindenesetre jó volna a felolvasott levélnek íróját is kihallgatni. (Viharos zaj a szélsőbalon.)

Pozsgay Miklós: Hogy még egy halott legyen.

Rákosi Viktor: Hiszen két nap alatt el-sikkasztották.

Khuen-Héderváry gróf: A levélre különösen azért is fektet súlyt, mert abban egy újabb dologról, a humanismus megértéséről van szó, ezt pedig meg kell vizsgálni.

Kiáltások a szélsőbalon: Hát másként nem tennék.

Khuen-Héderváry gróf: Ami a Polonyi indítványát illeti, hogy az ülést a gyász jeléül tíz perczre függeszessék, nem ellenzi, azonban ezt nem is tartom elegendőnek. (Halljuk! Halljuk!) A képviselő urakra bízom ennek megvalósítását.

Polonyi Géza: Hajlandó a levelet — miután most ez fontos okmányt képez — átadni a miniszterelnöknek.

Kiáltások a szélsőbalon: Akkor felakasztják azt a gyereket.

Polonyi Géza: De csak egy feltétel alatt.

Uray Imre: Bocssássák haza azonnal.

Polonyi Géza: Ha a levél irójának nem lesz bántódása. Indítványát pedig odamódosítja, hogy a Ház jegyzőkönyvében fejezze ki részvétét a szomorú esett felett. (Helyeslés.)

Elnök: Határozatiilag kimondja, hogy a Ház jegyzőkönyvében ad kifejezést fájdalomának a szomorú esett felett, az ülést 10 perczre függeszti.

A templom ugyan a zárda lakóinak sokaságához képest tul van tömve oltárokkal; de egyébként fényben, gazdagságban méltán sorakozik régiebb római társai mellé.

A kolostor belseje nagy ellentétben áll külső ujdonságával. Az új rendezett utcában aligha is lehetett a szegénység megvetett czégerát kitűzni a házra; de a kapu mögött, a sötét folyosókon, az egyszerű czellákban, — ott már zavartalanul uralkodik szent Ferencz szelleme, aki oly szenvedélyesen üzte a szegénységet.

Talán a második emeletig mentünk fel a lépcsőházban, — ha ezt a puritán lépcsősort annak lehet nevezni, — s bekapogtattunk az egyik czella ajtaján.

Durva kávészinü ruhában, fehér kötéllel a derekán, ott ült az egyszerű szobácska asztalánál, előtte egy magyar napilap, — finom lelkű, tudós hazánkfia **P. Tamás**.

— Hát kedves páter, kávészin ruhában?

— Igenis, uraim, amit majd odahaza is fognak hordani társaim.

Mi magyarok megszoktuk feketében látni a francziskánusokat és fájdalom, sokszor elég világiasan. Most nemsokára durvább ruhában, de finomabb szellemben fogjuk látni szent Ferencz rendjét Magyarországon. S ha ők voltak a kereszténység főntartói a nép között a tö-

Szünet.

Szünet után
Elnök: Az ülést megnyitja.

Eötvös Károly: Magát a tényt a honvédelmi miniszter nagyon hiányosan ösmertette, abból nem tudjuk, hogy mi esik a szerencsétlenség és mi a kínzás mértékébe. Aztán meg a miniszter nem szólt semmit azokról az emberekről, akik a lapok szerint százzal dőttek ki. Minket a halottak is érdekelnek, de az élők még inkább. Tudunk kell, mi van ezekkel. (Ugy van!) a szélsőbalon.) A miniszter előadásából azt látja, hogy ott ostobaság, embertelenség és igazságtalanság történt. A miniszter azzal kezdte beszédét: Sajnos, a szerencsétlenség megtörtént. E kijelentése eltér elődei szokásától, mert azok rendszerint még ezt sem ösmerték be. Amde mi hivatalos adatok útján a nemzet ügyeit el nem intézhetjük. A miniszterelnök azt mondja, hogy nem csak Trebinjében volt akkor olyan nagy meleg és magyar tiszték vezetése alatt is történtek szerencsétlenségek. A hivatalos vizsgálat adatai biztosan a miniszterelnöknek fognak igazat adni. Mert hát a katonai körökben akként gondolkoznak, hogy megmaradt a ló, a patron, a felszerelés, ki törődik a legénységgel. Hogy büntetés nem fogja érni a tiszt urakat, az bizonyos. Kérése az a miniszterhez, hogy az a jelentés gyorsan jöjjön vissza a képviselőház elé és legyen az a jelentés nyílt, őszinte és tiszta, mert arra nemcsak nekünk, de a hadügyi kormányzatnak is egyaránt szüksége van. Míg ez meg nem történik, addig az ellenzék részéről nyugodt ujonczozási javaslat keresztül vitele nem lesz. (Zajos helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Nessi Pál: Katonai szempontból bírálja a szomorú esetet és szintén elégtételt követel.

A bileki katasztrófa.

A 12. gyalogezred szerencsétlenségéről az ezred katonái a következőket írják:

Julius 20-án szomorú napra virradtunk, mert a nagy hőségnek és kirukkolásnak tizenöt halottja van. Azonkívül sokan kaptak szivbajt és két bajtársamat az ágyhoz kellett költözni, mert megőrültek.

Hé fön reggel indult el Trebinjéből a 12. gyalogezred két zászlóalja a bojistyei táborba. Ez u jában Bileken kellett keresztül mennie. A Bileken állomásozó katonaság három zászlóalja: a 69. gyalogezred első, a 32. gyalogezred első és az 52. gyalogezred harmadik zászlóalja eléje ment a tizenketteseknek, hogy útközetre kényszerítse őket Moskónál, a mely Trebinjétől 14, Bilektől 13 kilométernyire van. A 12-esek erősen föl voltak pakkolva, a bilekiek pedig nem,

rők világban, most az eszmék harcaira a régi szellemmel újra kifényesítik rozsdás fegyvereiket, hogy eddigi érdemeiket hatványozva gyarapítsák.

Örültünk, hogy a magyar francziskánusok reformációjának kiváló előmozdítóját itt üdvözölhettük e czellában, mint az egész világon oly dicsőséges szegénységben működő rend itt lakó főnökének egyik bölcs tanácsadóját.

Midőn a jezsuiták generálisát a múlt század végén fölszólitották, hogy változtasson a rend alapító szabályain, másképp eltörlik a társaságot: a generális nem habozott kimondani, a jezsuiták legyenek úgy ahogy vannak, vagy egyáltalán ne létezzenek.

Igaza volt. Ha csakugyan áll, hogy valamely szerzet eredeti szabályzata a kor jogos követelményeivel nem egyeztethető össze: akkor hát szűnjék meg az a szerzet. Semmi sem pótolhatatlan ami emberi. Az isteni Gondviselés majd támaszt helyébe mást. De míg valami szerzet eredeti nevét akarja viselni, addig csűrés-csavarás nélkül ragaszkodjék előirt szabályaihoz. A magyar francziskánusok sem mondhatóak magokat joggal szent Ferencz rendjének, ha ennek szigorú szabályaihoz ujonczházaikban vissza nem térnének.

azért tehát erősen meghajították a komáromi eredet.

A 12-eseknek nem adtak pihenőt, vízhez nem juttatták őket s mindehhez hozzá kell képzelni a 48—50 fok Reaumur hőséget. Így aztán nem csoda, ha a kimerült legénységből nyolczszáz ember kidőlt.

Ijesztő látvány volt, a mikor a bileki kapun bevonult a 12. ezred. *A kilencedik század öt emberből, az ötödik század pedig csak egy emberből állott. A második század haza sem jött.*

Másnap, kedden volt az elesett vitézek temetése. Az egész város részvéte kísérte sírjába a tizenöt halottat.

A kegyetlen hajszáért nem maradt el a boszu. Ennek első megnyilatkozása az volt, hogy a végzetes napot követő éjszakán leégett Trebinjén az egyik alezredes háza. Bizonyos, hogy följújtották.

Julius 22-én indult tovább a 12. ezred Nevezinjébe, de ezuttal már megerhelés nélkül, mert a borjut és egyéb fölszerelést kocsin vitték a legénység után.

Egy másik katona következőket írja:

A 12. gyalogezred kora reggel indult gyakorlatra. A nagy hőségben a tábori kulacsokban levő víz langyos meleg lett s ihatatlan volt. A katonákat előbb őrvongó roham lepté meg, aztán holtan rogytak össze. Egy őrvezető, a ki már három évig szolgált, őrvongásában *feltűzött bajonétjével századosa ellen rohant.* A százados hátrált előle; a katonák le akarták fogni az őrvezetőt, de ez kiragadta magát s másodsor is megakartá támadni a századosot. Mielőtt azonban elérhette volna, holtan rogyott a földre. A bileki kaszárnya udvarát kórházzá alakították át. A 12. gyalogezred katonáinak Trebinjétől Bilekig (26 kilométer) mindössze öt percnyi pihenőt adtak.

A »Budapesti Hirlap« egyik kiváló politikai munkatársa a bileki katasztrófával kapcsolatos képviselőházi ülésről az »Esti újság« tegnapi számában következőket írja:

»Az a megröndítő szerencsétlenség, a mely július 20-án történt Boszniában s a melynek tizenöt magyar fiu élete esett áldozatul, ma szóba került a képviselőházban s a gyászos esemény minden részről a legmélyebb felindulással és részvétellel találkozott.

Oly tikkasztó volt e napon a nyári hőség, hogy végzetessé vált a menetelő szegény bakákra, a kik erőltetett gyakorlatot végeztek, teljes fölszereléssel megterhelve. Az a kiméletlen jelszó, hogy a katonán ki kell próbálni minden veszedelmet, hogy a katonának mindent ki kell állnia még próba háborúban is, s az a felfogás, hogy minden baj és veszedelem, a melyen a katonát keresztül hajtják, katona dolog: — kegyetlenül megboszulta magát Bilek és Trebinje között, sajnos magyar atyák fájdalmára és bánatára.

A kiméletlenség módszere haszontalan és elvetendő még katonáéknál is. Mindent módjával és többlet észszel mint erővel: ez oly szabálya az életbölcseességnek, a melyet még a katonai teherbírási próbáinál sem szabad szem elől téveszteni. Az olyan vezér és az olyan parancsnok, a ki úgy iparkodik megédzeni csapatainak erejét, hogy tömegesen megszárszékra viszi katonáit: megbocsáthatatlan mulasztást, nemcsak hibát, hanem bünt követ el, a melyet sürgős megtorlás nélkül hagyni nem lehet.

E dologban nincs és nem lehet nézeteltérés s a magyar képviselőházban tegnap elhangzott minden szó megegyezett a részvétben az elhunytak és családjaik iránt s a kárhözátásban mindazokkal szemben, akik előidézték vagy idejekorán el nem hártották azt.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Félfürdő.

	Személyvonat						
	7.38	9.50	—	—	4.44	—	8.53
Nagyvárad áll.							
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.87	6.28	8.54
V. Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.58	6.44	9.10
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30
Félfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.81	7.18	9.54

Félfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat						
	8.30	10.42	—	8. —	5.34	7.20	9.53
Félfürdő ind.							
Rontó >	8.37	10.49	—	8.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	8.11	5.51	7.31	—
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	8.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér ér.	9.22	11.34	12.16	8.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. ér.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 percig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* A mentőintézmény létesítése. Nagyváradon minden dolog nagyon lassan halad előre; évekig tervezgetünk előbb. A mentőintézménnyel is így vagyunk. Ezek óta készülünk vele, s csak most érkezünk oda, hogy komolyan gondoljunk a szervezésre. A szabályrendeletet a miniszter már jóváhagyta s tegnap lektördölte a városhoz. E szerint hatósági intézmény lesz, a rendőrség kebelében a mentőintézmény; a rendőrök gyakorolják be az első segélynyújtásra. Így nem reméljük, hogy teljesen beváljon, mert a rendőröknek így is van elég dolguk. A városi tűzoltókkal együttesen azonban könnyebben megoldható lesz a kérdés keresztvitele. Csak aztán azonnal kezdjenek hozzá az intézmény szervezéséhez, hogy végre-valahánálunk is éreztesse jótékony hatását ez az áldásos intézmény.

* Külföldiek tanulmányutja Magyarországon. A magyar szőlőművelés tanulmányozására az osztrák földművelési kormánytól kiküldött *Pertele* udvari tanácsos és *Kurmann* szőlészeti főfelügyelő a tokaj-hegycsúcs szőlővidék megtekintése után tegnap *Majer* Henrik pozsonyi vinczellériskolai igazgató, *Molnár* Akos országos képviselő és *Molnár* Lipót országos szövetségi igazgató kíséretében ideérkeztek az Ermellék rekonstruált szőlőinek megtekintésére. A vendégeket *Kovácsnay* Marcell főszolgabíró, *Balassa* István vinczellériskolai igazgató, *Pozsgay* Károly és *Kovács* Lajos szőlőbirtokok fogadták és kalauzolták Székelyhid, Kis-Kágya és Nagy-Kágya szőlőiben. Innen Bihar-Dioszegre utazott a társaság, hol *Szemere* és *Forster* vinczellériskolai tanárok, *Sándor* József és *Vadnay* László szőlőbirtokosok és *Günther*, uradalmi pinczefelügyelő csatlakoztak hozzá. Bihar-Dioszeg főszolgabírójának lelkés szavakkal üdvözölte az osztrák vendégeket, mire *Pertele* udvari tanácsos a szőlőgazdákhoz intézett beszédében az elismerés legmelegebb hangján méltatta a magyarországi s különösen az ermelléki szőlőművelés előrehaladottságát. Ezután a dioszegi hegyközség bírójának mondott köszönetet a kerület orsz. képviselőjének *Molnár* Akosnak, a magyar borgazdaság érdekében kifejtett buzgó működéséért. Igaz magyar vendégszeretettel fogadta ezután az egész társaságot *Balassa* István vinczellériskolai igazgató, kinek vendégszerető házában csakhamar összejutott az egész vidék intelligenciája. Hogy a jó ermelléki borok kellő méltatásban részesültek és hogy lelkes felkészítőkben nem volt hiány, ez márától érthető. Este Pécsre folytatták útjukat az osztrák kiküldöttek.

* Felült pénzügyigazgató-helyettes. Az év elején nagy meglepetést keltett városszerző a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság azon eljárása, hogy mintegy száz nagyvárad háztulajdonosnak a saját maga által lakott helyiségek bérösszegértékét a bevallott a eddig adóalapot vett összeget tetemesen felemelte. A többek között a püspöki székház összes, tehát üresen levő, vagy irattár, könyvtár czéljaira szolgáló helyiségeket és értékelte; a káptalan tagjainak lakóházát mint bérházat vették fel. A kir. pénzügyigazgatóság tulbuzgó igazgató-helyettese azt az érvet hozta fel kapzsisága védelmére, hogy a katonai lakbérosztályzatot vette irányadónak. Természetesen ezt az abszurdumot a közigazgatási bizottság törölte, de a pénzügyigazgató-helyettes felebbezett. A közigazgatási bíróság azonban lehűtötte a pénzügyigazgató-helyettes. Mint értesültünk, alig néhány kivétellel, az összes háztulajdonosokra vonatkozó felebbezését a pénzügyigazgatóságnak elutasította a közig. bíróság. Így nem sikerült az adóprés megszorítása.

* Almától vaj asszony. Nagy Ferenczné szárdobágyi lakos, aki gyümölcsöket árul a Szent László-téren, tegnap délelőtt észrevett a vevők közül egy asszonyt, mikor az egy kosár almával el akart osonni. Rögtön rendőrt hívott, aki az asszonyt bekísérte a rendőrségre, hol vallatni kezdték. Kijelenté nem lehetett megállapítani, mert ahányszor kérdték a nevét, mindig más nevet mondott. A kihallgatást eszközöz biztos lezáratta a többnevű asszonyt a vizsgálatot folytatja tovább.

* Vegyes helyszíni szemle. Lukács György-utcza háztulajdonosai kérték, hogy udvaraikból a csapadék- és szennyvizet bevezethessék a közfürdőház meglevő csatornájába. Ezt hajlandó a vármegye kórházi választmánya engedélyezni, ha a háztulajdonosok hozzájárulnak a fenntartáshoz, azonban tárgyalásokba csak Nagyvárad városával bocsátkoznak. A város már meg is bizta képviselőit. *Miskolc* Ferencz alispán értesítette a várost, hogy a csatorna ügyében a vegyes bizottság tárgyalásának határidejét a helyszínre, július hó 31-én délelőtt 10 órára tűzte ki.

* Királyi udvorból a — brettli. Megírták már, hogy a Lynevicza-nőtestvérek egy magyar imprezarió fölkerésére fölolvadó-körútra indultak s Budapestre is eljönnek. A hír eljutott a külföldre, ahol azonban már olyan alakban került a lapokba, hogy az egyik Lynevicza-lány nem színház, vagy hangversenyterem pódiumán fog szerepelni, hanem a *brettli*. Párisból táviratozzák: A »Le Journal« jelentése szerint a meggyilkolt Draga királyné legifjabb huga, Lynevicza Gina, aki huszonöt-évestendő, elhatározta, hogy énekes kávéházakban fog fellépni. Szeptemberben kezd meg európai körújat s az énekes kávéházakban és orf-umokban el fogja mondani a belgrádi eseményeket, melynek szemtanúja volt. A többi között föl fog lépni Budapesten is. A »Le Journal« hírének megerősíti a »Figaro« is.

* Erdélyi ügyvéd temetése. Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután néhai *Erdélyi* József ügyvéd temetése; a halottas ház udvara egészen megtelt előkelő közönséggel. A temetési szertartást D. t. Mihály esperes-plébános végezte *Gantz* János, *Bárdos* és *Marosán* lelkészek segédletével. A szertartás befejeztével a kártársak kézen vitték az elhunytat a díszes üveges halottas kocsig, melyre elhelyezve, megindult az impozáns gyászmenet az olaszai temetőbe, hol a megboldogultat örök nyugalomra helyezték. A temetésen jelen voltak *Laurán* Agoston g. kath. kápt. helynök, *Pakala* Tamás esperes, az ügyvédi kamara tagjai teljes számmal *Hlatky* Endre elnök vezetésével, a kir. ügyészség, a kir. törvény-

szék bírái és tiszti kara és számosan. A koporsót a következő feliratu koszoruk borították:

Felejtethetlen férjének — bánatos özvegye és gyermekei.

Felejtethetlen jó atyáknak — *Mariska* és *Gyuri*.

Felejtethetlen jó sógornak — *Irma* és gyermekei.

Kedves Józsi bátyáknak — *Sándor*, *Lajos* és *József*.

A jó koma és keresztapának — *Bika* *Lajos* és családja.

Őszinte részvéttel — *Erdődi* család.

Felejtethetlen komáknak — *Flórián* és *Joana*.

Szeretet jeléül — *Waldman* *Ödön* és neje.

A díszes temetést *Weiszlovits* *Adolf* és fia első nagyvárad temetkezési intézet rendezte a szokott díszszel és pontossággal.

* Beton vagy műkő. A Szacsavay-útczai lakosok azon kérelmet intézték a városhoz, hogy az oly gyorsan fejlődő utcza járdáját a mostani rozsz kövezet helyett, műkövel burkol-tassa ki. A városi főmérnök, akinek véleményezésre adták ki a kérelmet, kijelenti, hogy ez évben nincs fedezet a járda új burkolására. Ha azonban a vállalkozó úgy elkészítené a járdát, hogy az érte járó összeg a jövő évben fizetessék ki, még ez évben jó kövezethez jutna Szacsavay-útcza lakossága. A főmérnök javaslatát csak annyiban helytelenítjük, hogy éppen nincsen semmi értelme a műkő járdának, amikor sokkal olcsóbban lehet beton-járdát készíttetni. A műkő is csak ez, hanem drágább. A város pedig elég szegény.

* Halálos elgázolás. A budapesti városi villamos vasút kőbányai vonalán hűfőn este halálos végű elgázolás történt. A *Buzi* *Mihály* által vezetett 234-es számú villamos kocsit a Kápolna-útczában elűtötte *Gulyás* *Mihály* koc-sist, aki oly szerencsétlenül bukott a kerékek alá, hogy azok iszonyuan szétroncsolták alcs-tét és koponya alapu törést is okoztak. Az első segélynyújtása után a mentő a Szent István kórházba vitték a szerencsétlen embert, aki pár órai kínlás után belhalt sérüléseibe.

* Petőfi, a magyar nép lelkének halhatatlan megszólaltatója 54 éve porlad ismeretlen sírjában, de nevének fénye, ragyogása nőttön-növe bejárta a világot. Pár éve mi magyarok is megbecsüljük azt a látlelkét, a kit a nyugati nagy nemzetek irodalmi megirigyeltek tőlünk s ország-szerző ösmeríté lett július 31-ike az ő dicsőség-s eltűnésének évfordulója. A nemzet kegyelele az idén is ünnepeket ül Petőfi emlékezetére. Július 31-én Segesváron, Budapesten, Kolozsvárott, Debreczenben emlékezni fognak a magyar szabadságharcz dalosára, — csak Nagyváradon nem, mert még nem divat emlékezni nálunk.

* Garázda péksegéd. Hűfőn este 10 óra tájban *Neszner* *Rudolf* péksegéd részeg állapotban támolygott végig a Szaroveczky-útczán s az 1. számú háznál megállott és elkezdett éktelenül kiabálni és garázdálkodni. Majd köveket szedett össze és a ház utcai ablakait — mintegy tizet — betörte. A nagy lármára a lakók kisiettek az utcára s a garázdálkodó legényt elfogták és átadták az akkorra már odaérkező rendőrnek, a ki bekísérte a rendőrségre, hol lezárták.

* Bosszu az árulásért. *Vrabelik* *Károly* rovott multu asztalos legény, akit a fővárosi rendőrség több rendbeli lopásért köröz, hosszabb ideig a szeretőjénél *Laka* *Josefin* nállapangott. Pár hét előtt azonban elhagyta kedvesét és egy másik nővel kezdett viszonyt. Megtudta ezt *Laka* *Josefin* s a rendőrségen besugta hűtlen szeretője új rejtekhelyét. *Vrabelik* tényleg hurokrokra került, most ülte le a büntetését. Alig

hogy kiszabadult, nyomozni kezdte árulója tarózkodási helyét. Megtudta, hogy az egy H-degkuton nyaraló családnál szolgál. Kiment tehát H-degkutra s ott megleste volt kedvesét s rövid szóváltás után késevel több helyen me szúrta azt. Vrabeliket letaróztatták s a pestvidéki ügyészség börtönébe kísérték. A leány állapota súlyos, de nem életveszélyes.

* **Eltűnt inas.** A *Wallerstein* Fülöp és Fia Bémer-téri női divatáru üzlet egyik tanulója *Goldstein* Márton, *Goldstein* Adolf kolozsvári-utcai cipész-mester tizenöt éves fia tegnap reggel szüleinél levő lakásáról eltűnt és azóta nyoma veszett. Szülei azt hitték, hogy az üzletbe ment s csak akkor indultak keresésére, mikor az üzlettulajdonos — lévén a fiura szükség — utána küldött. Az eltűnt kereskedő tanuló a rendőrség keresi.

* **Utczai harc** rendőrök és munkások között. Vasárnap este véres utczai harc folyt le Kiel város utczáin. Rendőrök és munkások harcoltak és csak a katonaság közbelépésének volt köszönhető, hogy nagyobb katasztrófa nem történt. Egy rendőr ugyanis le akart tartóztatni egy munkás embert valami csekélységért, amit ellehetett volna nézni.

— Emberek, ne engedjétek bekisérni! — kiáltotta a körülötte álló emberekhez, akik mindannyian munkások voltak.

— Aratlan vagyok, nem véttem semmit sem!

A munkások erre felszólították a rendőrt, hogy engedje el foglyát. Ez persze nem volt hajlandó erre, sőt a közeli rendőrlaktanyába küldött segítségért. Amikor a rendőrök megjelentek, a munkások oly dühbe jöttek, hogy egy építőkészletben levő háztól követet hoztak és azokkal dobálták meg a rendőröket. A rendőrök erre kardot rántottak és nekimentek a munkásoknak. Ezek késeikkel védelmezték magukat. Vagy nyolcz munkás sebesült meg és ugyanennyi rendőr is. A munkások a rendőrök dühbe elől bevonultak egy házba. A rendőrök utánuk mentek és a harc ottan folytatódott. Közben vagy ezer ember gyűlt össze a ház előtt és a rendőrök ellen fordult. Talán megölték volna az összes rendőröket, ha ezek katonaságért nem telefonáltak. A katonák állították helyre aztán a rendet. Vagy ötven munkást letartóztattak.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezéséről a *Nagyvárad* *Műszaki Villamos Vállalat* (Nagyvárad) takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen díjmentesen* állítatik ki a n. é. közönségek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

TANUGY.

Az elemi népiskolák tananyagának feldolgozása.

Toth Lajos, a jánosfalvi állami iskola igazgatója igen érdekes és hasznos kis könyvet adott a kartársak kezébe, mely míg egyrészt a munkájukat rendkívül megkönnyíti, másrészt a tanulmányi eredményt is előnyösen biztosítja. A kis füzet, mely mindössze 2 nyomtatott lappal áll, az elemi népoktatás gerinczét foglalja magában, a melyre építeni a csatolt vezérfonalak és óratervek pontos betartása mellett minden tanítónak nemcsak könnyű, de élvezetes feladat is.

A kis füzet az *egy* tanítós elemi népiskola tananyagfelosztását tartalmazza, *minden* egyes *tantárgyból* minden osztály részére külön-külön *hetenként*. Felöleli az írás-olvasás mesterségétől egész a természettudományok ismeretéig a népiskola összes studiumát. A beosztások és a részletezések egyszerűek, világosak és határozottak s ami fő, a magyar faj és hazai iránti lángoló szeretet az egészen minden tantárgy keretében végigvonnul, kiszélesítést nyerve természetesen a földrajz, a történelem és alkotmánytan tanítása alkalmával.

A beosztás 36 hétre szól, vagyis annyi időre, a mennyit az új min. utasítás értelmében a legutolsó falusi iskola is köteles betartani, de tekintve, hogy a 30 héttől csaknem mindenütt ismétléseket vesz föl, az egész tervezet minden megterhelhetőség nélkül keresztülhivatott. A füzet végére 6 igen ügyesen s a paedagógiai követelményeknek mindenben megfelelő óraterv van csatolva. A kis füzetet *Láng* József adta ki, s nála 1 koronáért megszerezhető. Ajánljuk a tanítószag figyelmébe.

NYILTTÉR.

Tisztelettel tudatom, hogy **Nagyváradon, N.-Magyar-utca 1. sz. alatt 34 év óta Jónás Ferencz** cég alatt fennálló, kitűnő hírű

eczetlél-gyárat

megvettem és azt **Jónás Ferencz utóda** bejegyzett cég alatt hasonló szellemben tovább vezetem. Gyártmányom elsőrendű minőségéről szavatolok. Eczet-mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Tisztelettel

Jónás Ferencz utóda
Rottenberg Etelka.

361

Igazságszolgáltatás.

A **tettenérés.** Ez a legkíméletlenebb helyzet. Nem lehet tagadni, kibeszélni, félremagyarázni az elkövetett dolgot. A tárgyaláson a vádlottak szabadulni igyekezve, minden cselhez, csalafintasághoz folyamodnak, letagadják születésüket is, ha azonban tettenérik őket, elkényszeredve meglapulnak, mert tudják, hogy a ravaszság, furfang, a tagadás itt már nem segít . . .

Egy ilyen tettenérés, — még pedig a kényesebb fajtából — foglalkoztatja most a siófoki fürdőközönséget. Ott bérelt drága pénzért kényelmes villát R. lipótvárosi nagykereskedő szép, bogárszemű, feltűnően fess felesége számára. Ő maga csak vasárnap reggeltől estig időzött Siófokon, mert hát ami fő: az üzlet. Három héttel ezelőtt költözött be a szép asszony és a fészek ma már — üres. És ezt minden vendég tudja, mert hát ő nagyságának nemcsak a termete feltűnő, hanem a viselkedése is. Mikor a vendéglő előtt ült, a Balaton partján sétált, a hullámzó habokban fürdött, vagy a telepen kurizáltatott magának, általános bámulat tárgya volt, sokat foglalkoztak vele, fesztelen modorával és folyton váltakozó udvarlással.

Mi sem természetesebb tehát, hogy amikor egy szép napon elutazott, mindenki tudta ezt és szájról-szájra adták az okot is: a férj tettenérte. Vasárnap este kisetett a vonat-hoz, de nem utazott el, egy másik uton visszatért és a következő órában a hűtlenségén kapott asszonyának tényekkel bizonyította, hogy az asszony verve jó. Másnap korán reggel együtt utaztak Pestre és ma már itt fekszik a válókereset a budapesti polgári törvényszék-

nél . . . A legklasszikusabb a dologban, hogy a válópórt nem a férj, hanem az asszony indította meg.

TAVIRATOK.

Pápválasztás előtt.

Róma, július 28. (Saját tud. távir.) Rampolla bibornok pártja nő. A francia biborosok mind az ő hivei. Az ellene szóló híresztelések politikai cselfogások.

Királyi döntés a czukorkontingens ügyében.

Bécs, július 28. (Saját tud. távir.) *Körber* és *Héderváry* miniszterelnökök *Lukács* László pénzügyminiszterrel Ischlbe utaztak, hogy a koronával tárgyaljanak a czukorkontingens ügyében. Ha a minisztertanács nem járna eredménnyel, a korona dönt a czukorkontingens ügyében.

Az indemnitás.

Budapest, július 28. (Saját tud. távir.) A miniszterelnök holnap indítványt tesz, hogy a vita megszakításával az indemnitást tüzzék napirendre. Ez indítvány meghasonlást keltett a szabadelvű pártban.

A volt szabadelvűek a miniszterelnök mellett, míg a volt nemzetiek ellene foglalnak állást. Az indítvánnyal szemben az ellenzék kitartó küzdelemre készül.

Ex-lexben nem soroznak.

Budapest, július 28. (Saj. tud. távir.) Tolnavármegye közgyűlésén kimondották, hogy az ex-lex alatt egyetlen ujoncot sem adnak, s a sorozást nem foganasztják.

Körber Ischlben.

Bécs, július 28. A *Fremdenblatt* szerint a miniszterelnök utazását későbbi időre várták, azonban, hogy mégis most utazott, azt néhány sürgős természetű ügy idézte elő. Különösen utalnak a rossz időjárás által előidézett inségre, mely az állami segítséget elhalaszthatatlanná tette, továbbá több tartományi választmányának azon kívánságára, hogy a tartományi gyűléseket hívják egybe, melyeknek ugyan-csak szándékuk az inség enyhítésére szolgáló eszközök engedélyezése. Esetleg a miniszterelnök ischli tartózkodását arra is fel fogja használni, hogy ő felségének a czukorkérdés jelen állásáról is jelentést tegyen. Hír szerint Böhm-Bawerk pénzügyminiszter is ma érkezik Ischlbe. (M. T. I.)

Fizetésbeszüntetés.

New-York, július 28. Ma került nyilvánosságra, hogy a *Villiam Bassett et Comp.* cég beszüntette fizetését. A cégnek az értéktörszédén folyó üzletei nem voltak. (M. T. I.)

A debreczeni szabadelvű párt az obstrukcióért.

Debreczen, július 28. (Saját tud. távir.) A szabadelvű párt mai értekezletén kimondották, hogy az obstrukciót nem hogy elítélnék, hanem támogatni fogják s hasonló állásfoglalásra fogják felszólítani az ország törvényhatóságait.

Az obstrukció leszerelése.

Budapest, július 28. (Saj. tud. táv.)
A függetlenségi párt harcias árnyalata csütörtökön délután értekezletet tart, melyen megállapítják a békefeltételeket. Ha a kormány e feltételeket magáévá teszi, a béke rövid pár nap múlva helyreáll. A hét végén ezenkívül még pártközi értekezlet is lesz a végleges békeponthoz megállapítására.

Beszűntetett hajójáratok.

Odessa, júl. 28. Az orosz gőzhajózási társaság megszüntette hajójárait a krími vonalon a hajósok és fűtők sztrájkja miatt, akik fizetésemelést kívánnak. Szabasatopolból várnak haditengerészeti legénységet a rendes közlekedés helyreállítására. (M. T. I.)

A bileki katasztrófa.

Budapest, július 28. (Saj. tud. távir.)
Grünczeig alezredes a helyőrség elindulása előtt szigorúan kiadta parancsba, hogy aki fáradtságot szimulál, vagy kidől, — kiköteti s a legszigorubban fogja büntetni. Egyik közlegényt, ki utközben kidől, valóban kikötette s maga kardlapozva akarta kényszeríteni a tovább menésre, mire ez összerogyott s ő még mindig karlapozta, mikor több tiszt mondta, hogy már halott.

Betiltott buzakivitel Khinában.

London, július 28. A Renter-ügynökség jelenti Pekingből: A niucsvangi orosz hatóság tiltotta a buzának Japánba való kivitelét. A gabonakivitel egyáltalában tilos a kínai kikötőkben, azonban az oroszok ezt a határozatot az utóbbi hónapokban megszüntették és a japánoknak módjukban állott Niucsvangban sok buzarakományt látszólag hadielőkészületi célra beszerezniük. Számos hajó a buzának a déli kikötőkből Niucsvangba való szállításával volt elfoglalva. Július 23-án az orosz hatóságok tiltalmat bocsátottak ki a tovább való kivitelre nézve és megbízták Kondratovics tábornokot öt fegyveres kereskedelmi hajó parancsnokságával, melyek a Liao folyamán kötelesek cirkálni. Ezt arra magyarázzák, hogy újabb jel arra nézve, hogy Oroszországnak szándéka Niucsvangban és a folyamán való uralomnak megtartása. Ujabb orosz polgári személyeket és katonákat nagy számmal hoztak családotól Mandzsuriába, nyilván azon céllal, hogy a területet lehetőleg gyorsan gyarmatosítsák. Ha ezen terv kivitelét folytatnák, akkor mielőtt elérkezik a végleges kiűrésre megállapított határidő, mintegy 100.000 orosz polgári személy lesz Mandzsuriában. (M. T. I.)

000	REGÉNY CSARNOK.	000
000		000

Sorsjáték.

Regény.

Irtá: Stella (Szöke Berta.)

42.

— Ez az egyedüli, amit a régi jó mód-ból megtartottunk — jegyezte meg szomorúan az asszony.

A férfi észrevette a hatást, amit szavai előidézték s másra terelte a társalgást.

— Hanem Ön ma a mi vendégünk, — hangzott egyszer a háziasszony ajkairól — kárpótolni szeretném a rossz fogadtatásért.

— Igen köszönöm, de...
— Semmi ellenkezés, Ön ebédre, vacsorára a mi vendégünk.

— Mindegyre kellemes ez nekem, de sajnálatomra vacsorára már eligérkeztem Toronyai urhoz, vele vagyok a üzleti összekötetésben. Hanem ebédre, ha úgy tetszik.

— Ejnye, igazán sajnálom — e szavakra Láposi furcsa arcot vágott, amit Vajdáé észrevett és sietett a félreértést helyre igazítani — nem azt sajnálom, hogy elfogadja meghívásomat, hanem, hogy estére nem lehet nálunk. Márta meg nem bocsájta magának a mai távollétét, aztán meg olyan egyszerű ebédünk van, de hát fogadja azt olyan szívesen, amint adva van.

Nemsokára hazaérkezett a háziúr is, aki mindent elkövetett vendége mulattatására. Csak azt a lányt el ne bocsájítottuk volna tegnap — mondogatta folyton. Ki tudja, haza jön-e?

— Pedig sajnálnám, ha nem találkoznánk — jegyezte meg az öreg ur — a fiam el nem hinné, hogy itt voltam. De ettől eltekintve, magam is igen szeretném ismerni azt a lányt, akinek szellemességéről Kálmán nem győz eleget beszélni.

— Sürgönyzők érte — szólt Vajda — az értesítés egy óra múlva ott van s ha azonnal kocsira ül, három órakor itt lehet.

— Ird meg Miklós, hogy azonnal elküldhessem.

A háziasszony kimert a sürgönyvel s be sem jött addig, míg az ebédhez minden szükségességet el nem rendezett. Fél egykor ültek asztalhoz, a férj nem győzött eléggé csodálkozni, a bár egyszerű, de igen izletes ételek fölött, nagytakarításkor nem volt ilyenhez szokva, csodálkozásának nem adott szavakban kifejezést, de tekintete, mit időnkint nejtére vetett, eléggé elárulta azt. A vendég is jóízűen falatozott és igen jól érezte magát a kedves vendégszerető körben. A rossz fogadtatás persze feledve lett.

Három órakor megérkezett Márta. Menyire meglepetve, mikor anyja a folyosón megnevezte a vendéget. Nem tudta elképzelni, ki lehet az, akinek érkezéseért őt oly sürgősen haza hívják. A bemutatásnál mélyen elpirult és fölöttébb bájos képet nyújtott zavart, félénk tekintetével, rózsás arcával. Az öreg ur most egész figyelmét neki szentelte. A háziúr levélben mentette ki magát igazgatójánál elzáródásáért s így az egész délutánt együtt töltötték.

Láposi sokat évődött Mártával a karikatura és a megtagadott arckép miatt. A szülők rosszaló pillantást vetettek lányukra a karikatura említésekor. Hát neki küldte — gondolták, azért volt olyan zavart akkor a tükörlőzár fáj nekik, de nem vették azt észre, annak most nem volna helye.

— Fiamtól megtagadta az arckép iránti kérése teljesítését, de engem megtisztel egy képpel ugye — mondta az öreg ur.

— Sajnálom, de nem tehetem — felelt a lány, nem figyelve apjára, ki e szavakra bosszankodva rázta a fejét.

— És miért nem, ha szabad kérdeznem?
— Mert erős elhatározásom férfinak arcképet nem adni, az én képemet nem fogja senki sem magánál hordani és mutogatni.

— És a fiam sem lehetne kivétel e tekintetben?

— Miért lenne? miért képezne ő kivételt, ő is férfi.

— De Önök barátok.

— Igen, de... nem adok és vége. Hagyjuk e tárgyat kérem, már oly sokat vitatkoztunk e fölött.

— Még csak egyet kérdek. Soha és semmi körülmények között nem fog kegyed kivételt tenni?

— De igen, majd a vőlegényemmel, ha lesz t. i.

Láposi hamiskásan mosolygott. — Tudomásul vettem — mondá.

Márta elpirult, észrevette, hogy bolondot mondott s helyre akarta szavait igazítani.

— Kérem ez nem akart célzás lenni — jegyezte meg.

Falrengető kacagás hangzott fel erre, az öreg ur úgy nevetett, hogy a könnyei csurogtak, a szülők is nevettek, de egyszersmint

bosszankodtak is lányok ügyetlenségén. Az még, még pirosabb lett zavarában s tovább beszélt a helyett, hogy javított volna a dolgon, egyik bakkot e másik után lötte. Láposi felségesen mulatott a lányka zavarán, olyan bájosnak találta őt, hogy elragadtatásának alig tudott eléggé kifejezést adni.

Hét óráig maradtak együtt. Búcsuzásnál így szólt Mártához:

— A lehető legjobb benyomásokkal távozom, fiam igazán szerencsés ember, a miért a kegyed barátjának vallhatja magát.

Vajda elkísérte vendégét, s mikor hazatért ragyogó arccal beszélt az eltávozttról. Márta a konyhába ment a vacsora iránti intézkedni, s midőn egyszer neszteletlenül belépett, ezen zavakat hallotta apjától: »Látom, az én ábrándjaim nem mindig kártyavárak!« Az anya észrevette a belépőt s mecsipte a karját, figyelmeztetve, hogy hallgasson.

Este sokáig hallgatódzott Márta a kulcslyukra illesztett füllel, hátha el tudna lesni valamit, de csak értelmetlen morgás jutott el hozzá. Pedig annyira szerette volna tudni, hogy mit beszéltek az uton Láposival! Es vajjon összefüggésben van-e a véletlenül meghallott, mondat a látogató szavaival, mert hogy beszéltek komoly dolgokról is, azt biztosra vette, kiolvasta azt apja szeméből.

De vajjon mint?

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Vitakozó társaság. A Pekaovits-estély 1902 január 16-án, csütörtökön volt.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlő trágyázásáról. Altalában a növények sokféle tápanyagot igényelnek, de ezek között mint fontosak, csak a foszforsav, káli és nitrogén szerpeinek, mivel a többi növényi tápanyagot a növények részint csekélyebb mértékben igénylik, részint a talaj és levegő azokat oly nagy mennyiségben tartalmazza, hogy pótlásukra egyáltalán nincs szükség. Mint minden növény, úgy a szőlő is bizonyos olynemű tápanyagot igényel szervezetének felépítésére, a melyeknek hiányában fejlődése lassu, termése ki nem elégítő, minősége meg nem felelő lesz s sokkal fogékonyabb az egyes növényi betegségek iránt, mert szervezete gyenge, kifejeletlen.

Természetesen az illető szőlő talajának minősége és összetétele szerint változik a trágyázás mérvé is, mert pl. egészen más tápanyagok pótlásáról kell gondoskodni lazább talajnemeken, mint kötöttébb talaju hegyi szőlőkben. A homoki szőlőknél különös gond fordítandó a trágyázásra, mert ezen immunis homokterületek oly minimális mennyiségben tartalmazzák a legfontosabb növényi tápanyagokat, hogy ha azok pótlására kellő figyelmet nem fordítunk, tartós termőképességre egyáltalán nem számíthatunk.

Eppen azért az istállótrágyának és composztnak immunis homokterületeinken való alkalmazása igen fontos; de mivel azokban a legtöbb gazdaság szükségét szenved s ritkán van azon kedvező helyzetben, kivált ha nagyobb szőlőterületekkel rendelkezik, hogy legálább is minden 2—3 év alatt képes lenne összes szőlőterületeit megtrágyázni, azért itt más módon kell a tápanyagok visszapótlásáról gondoskodni. Ezen mód pedig nem más, mint az egyes s a szőlő által igényelt tápanyagoknak műtrágyafélékkel való pótlása.

A helyesen keresztülvitt műtrágyázás mellett a szőlőnek ugy mennyisége, valamint minősége is előnyösen befolyásolható, mert a foszforsavtrágya a minőséget, a chilisálétrom trágya pedig a mennyiséget fokozza jelentékeny mértékben immunis homokterületeken mind a három fontos növényi tápanyag pótlása kívánatos, tehát fenti kettőn kívül még a káliumé is,

míg kötöttebb talajokon utóbbinak alkalmazása felesleges, mivel ezen talajnemek káliban bővelkedni szoktak.

Értéktőzsde

Budapest, július 28.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. július 28-án.

Magyar aranyjárdék 4 ^{1/2} %	120.45
Magyar koronajárdék	91.25
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 ^{1/2} %	—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 ^{1/2} %	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.55
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	199.—

Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Osztrák járadék papirban	100.25
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	154.75
Osztrák-magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	732.50
Osztrák hitelintézet részvény	668.75
Pátisi vista	95.12
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.25
Londoni vista	289.15
20 márkás arany	23.47

Határidők.

Budapest, július 28.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

A szerkesztőségét felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló-fénymáz.

Midennemü gazdasági és házi cikkek. Mindennemü ásvány- és gyógyvizek.

Világhírü vásártelki mór só.

Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül ajánlom saját termésü boromat literenként a 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,
Bémer-tér.

362

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Szives tudomására hozzuk igen tisztelt vevőinknek, hogy üzletünket a mai kor igényei szerint átalakítottuk s azt elsőrendü, legjobb minőségü árakkal gazdagon berendeztük, úgy hogy a legnagyobb igényeket is kitudjuk elégiteni. — Nagy raktárt tartunk mindennemü

sajtneműekben, Prágai sódar, szalámi stb.

naponta friss **TEA-VAJ** 1 kilo 1 frt 20 kr. **Elsőrendü fűszer-árak** **Háztartási Cuba-kávé** 1 kilo 1 frt 10 kr. **Gőzmalmi lisztek** napi áron.

Világhírü

Előpataki gyógy- és borviz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsinkkal díjtalanul hazaküldünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjtalanul küldjük az itteni állomáshoz. Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

SZABO ÉS HAJNAL.

Körösölgyi saját termésü asztali borok, literje: 30, 36 és 40 kr., adó nélkül 8 kr-rel olcsóbb.

Naponta mindennemü friss gyümölcsök Kesztyűben és 5 kilós postafkosarakban.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben mindennemü

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfetek,

számlák, falragaszok, bálí meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

312

A

„Nagyvárad-i hitelbank részvénytársaság“

müködését Kossuth Lajos utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végétti elfogadása könyvcskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltókészítési eljárási módja.**Előlegek** értékpapírokra és áru-készletre.**Jelzálogkölcson nyújtása** házakra és földekre.**Értékpapírok** vétele és eladása.**Szelvények és kisorsolt értékpapírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad-i Takarékpénztárnál. 307.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

389

Nagyvárad-i Takarékpénztár, részvénytársaság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

Hirdetés.**A Nagyvárad-i Hitelbank**
takaré- és segélyszövetkezet

müködését megkezdte.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvételeinek.

A befizetések hétköznapokon egész napon át, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyvárad-i Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében Kossuth Lajos-utca (Sándor Samu-ház.)

359.

Az igazgatóság.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad-i Takarékpénztárnál. 307.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

389

Nagyvárad-i Takarékpénztár, részvénytársaság.

Fontos az érdekelteknek tudni,
hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,
addig hathatós már fél pohár**IGMÁNDI**

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert íze nem émelygős, sós hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN**Minőségileg kéretek össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel beszerzésnél határozottan **SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz** kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 238

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

*Olcsó és szakszerű***VILLAMOS berendezéseket, motor- és szellőztető szereléseket***elvállal a***NAGYVÁRADI****Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár****Nagyváradon, Szent László-tér,****„Nagyvárad-i Takarékpénztár“ palotájában.****Jó házból való fiuk tanulól felvétetnek.**Ne mulassza el senki **költségvetést** kérni, mely teljesen **díjmentesen** eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

290

Guthard Imre,
budapesti elektrotechnikus.**Grünfeld Ignácz,**
vállalkozó.

Szakszerűleg teljesített villamos felszereléséről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak néhányat bocsátok köze:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világítási szerelését, illetőleg berendezését legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szerényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesítjük, hogy váci-utcai üzletünknek villamos berendezésével, dacára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kívánságunkhoz méltón szállítani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméjlük, hogy pesti üzletének megnyitáskor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án.

Tisztelettel

Quentzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váci-utca 7

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy cégünknek a villamos világítási munkálatokat teljesítette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve. Budapest, 1903. május 15-én

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrásy-ut 21.